

A bírálóbizottság értékelése

Hajdu Péter témaválasztása több szempontból is példásan illeszkedik az akadémiai doktori értekezésekkel szemben elvárt követelményekhez. *Tudás és elbeszélés: A Mikszáth-kispróza rejtelmek* című akadémiai doktori értekezés szerzője – más szakirodalmi előzményekhez hasonlóan – tudatosan számot vet a Mikszáth értelmezési kánon átírásának szükségességével és lehetőségeivel, az eredményes újraértelmezés irányát pedig a korábban alig vizsgált Mikszáth-kispróza előtérbe állítása jelölte ki a számára. Külön érdeme az értekezésnek, hogy túlnyomórészt a kánonból kiszorult Mikszáth-írásokra összpontosít, s nem csupán a novellákat, hanem publicisztikai írásokat, parlamenti karcokat, életrajzi esszéket is tárgyal. Az értekezés tehát egy erőteljes szakmai várakozás beteljesítéseként értékelhető, Hajdu Pétert pedig eddigi sokoldalú kutatásai szinte predesztinálták erre a kanonizációs feladatra.

Az újraértelmezés és kanonizáció mellett az akadémiai doktori értekezés további komoly szakmai eredménye, hogy Hajdu Péter tudás és elbeszélés sokrétű kapcsolatát, ismeretelméleti viszonyát tette a vizsgálódása centrumába, s így Mikszáth írásművészetének egyik központi kérdésére irányította a figyelmet. Ez a szempont foglalja tágabb keretbe az értekezés négy problémakörének a kiválasztását: a megismeréssel, a politikum művészi kifejezésével, az irodalmi hagyományszemlélettel, valamint a szépprózai és a történeti narratíva viszonyával egyaránt a Mikszáth-recepció lényeges kérdései kerülnek elő a dolgozatban.

A komoly szakmai erudícióval megírt értekezéssel szemben néhány kritikai megjegyzés is megfogalmazható. Elismerve a Mikszáth-újraértelmezés koncepciójának szükséges részlegességét, egyrészt hiányérzetet kelt néhány – a tudás és megismerés kérdéskörébe sorolható – novella elhagyása, másrészt viszont az értekezés nem minden esetben győzi meg az olvasóját arról, hogy a választott novellák feltétlenül érdemesek a kánonba való beemelésre. Az értekezés szerzője arra is reflektálhatott volna, hogy Mikszáth kisprózai szövegei milyen arányban teszik lehetővé a modernné olvasást, azaz a modernné olvasható szövegcsoporthoz terjedelmileg mekkora helyet foglalnak el a Mikszáth-életműben. A tudás és elbeszélés ismeretelméleti viszonyának beható elemzéséből pedig egy aspektus, a történeti tudás közösségi beágyazottságának a szempontja hiányolható. A jelölt a védésen az elhangzott vitakérdésekre anyagismeretben és érvelésben egyaránt megfelelően válaszolt.

Összességében Hajdu Péter értekezése a Mikszáth-életmű széleskörű ismeretén, hiteles filológiai-textológiai adatok használatán és komoly elméleti tájékozottságon alapuló munka: az értekezés tehát jelentős új eredményeket felmutató, problematikáját monografikus igényrel tárgyaló mű, komoly előrelépés a modernizálódó magyar prózairodalom egyik klasszikusának recepciótörténetéhez. Az elmondottak alapján kijelenthető, hogy Hajdu Péter személyében a Mikszáth-életműben, illetve a rövidpróza magyar és nemzetközi szakirodalmában otthonosan mozgó, az irodalomtörténet-írás elméleti problémáira érzékeny, érett kutató léphet az akadémia doktorainak körébe.

A Bizottság az MTA doktora cím odaítélését feltétlenül támogatja.